

WRZESIEŃ 2018

PRZYSTANEK HISTORIA

Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki

- WYSTAWY
- KLUB „GROTA”
- LEKCJE Z HISTORII NAJNOWSZEJ
  - SPOTKANIA Z KSIĄŻKĄ
  - CZYTELNIĄ I KSIĘGARNIA
  - KONFERENCJE
  - WYKŁADY
  - WARSZTATY

► 23 SIERPANIA – 17 WRZEŚNIA

Wystawa **Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939** przygotowana przez Delegaturę IPN w Olsztynie.

Odrodzona Polska zmagala się z wieloma problemami. Jednym z nich było zapewnienie spokoju na wschodnich rubieżach. Długość granicy i jej specyfika, wielonarodowy tygiel ludności, a zwłaszcza sąsiedztwo systemu komunistycznego stawiały przed jednostkami kordonowymi szereg wyzwań. Aby im sprostać, powołano nową formację - Korpus Ochrony Pogranicza. Pierwsze posterunki na najbardziej zagrożonych odcinkach KOP przejął już jesienią 1924 r. Skuteczne metody ochrony pasa granicznego oraz codzienne poświęcenie w służbie szybko przyniosły kres bandyckim napaściom, dywersyjnym rajdom i masowemu przemytowi.

Finisaż wystawy, połączony z promocją książek o KOP, odbędzie się 17 września o godz. 17.30.

.....

► 18 WRZEŚNIA – 4 PAŹDZIERNIKA

Wystawa **Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce – historia i zbiory polskiej instytucji w Nowym Jorku** przygotowana przez Biuro Edukacji Narodowej IPN.

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce z siedzibą w Nowym Jorku, założony 4 lipca 1943 r., jest jedną z najbardziej zasłużonych polskich instytucji archiwalno-naukowych za granicą. Wystawa prezentuje bogate zbiory tej placówki i jej znaczenie dla polskiej kultury.

Można na niej zobaczyć m.in. zdjęcia dzieł sztuki Wojciecha Kossaka – **Józef Piłsudski na Kasztance** czy zegara z Józefem Piłsudskim na Kasztance. Uroczyste otwarcie wystawy odbędzie się 18 września o godz. 17.30.

.....

► 4 WRZEŚNIA (WTOREK), GODZ. 17.30

Prezentacja 31. numeru „Pamięci i Sprawiedliwości” poświęconego idei niepodległości w Polsce i państwach Europy Środkowo-Wschodniej. Spotkanie odbędzie się w ramach obchodów rocznicy odzyskania niepodległości organizowanych przez IPN.

W dyskusji udział wezmą: prof. dr hab. Marek Kornat, prof. dr hab. Tomasz Schramm, prof. dr hab. Włodzimierz Suleja oraz dr hab. Mirosław Szumiło. Prowadzenie: dr Rafał Łatka.

► 5 WRZEŚNIA (ŚRODA), GODZ. 17.30

Premiera filmu dokumentalnego Jędrzeja Lipskiego i Piotra Mielecha **Wojna totalna. Część 1: zabić jak najwięcej**. Po projekcji odbędzie się dyskusja, w której udział wezmą: Józef Menes, b. sekretarz zespołu ds. strat wojennych przy prezydencie Lechu Kaczyńskim oraz Piotr Mielech, współautor filmu.

Film poświęcony jest stratom osobowym Polski w czasie II wojny światowej. Nie ma w Polsce miejscowości, której mieszkańcy nie byłiby w trakcie wojny poddani represjom. Świadczą o tym tysiące pomników i tablic pamiątkowych. Nie ma rodziny, która nie straciłaby kogoś bliskiego, nie była poddana wysiedleniu, zmuszona do pracy przymusowej.

.....

► 6 WRZEŚNIA (CZWARTEK), GODZ. 17.30

Promocja książki Jakuba Szumskiego **Rozliczenia z ekipą Gierka 1980–1984**. Dyskusję z udziałem prof. Jerzego Eislera, dr. Pawła Sasanki oraz autora poprowadzi Piotr Skwieciński.

Podczas rewolucji „Solidarności” i w trakcie stanu wojennego trwały zarówno żywiołowe, jak i instytucjonalne rozliczenia z ekipą rządzącą krajem w poprzedniej dekadzie. Książka Jakuba Szumskiego opowiada o korupcji wśród rządzących w sytuacji braku kontroli, o głęboko zakorzenionym społecznym pragnieniu równości i sprawiedliwości oraz o słabości państwa, które bezskutecznie próbowało pociągnąć do odpowiedzialności polityków kierujących krajem w poprzedniej dekadzie.

Publikacja została nagrodzona w konkursie im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na Najlepszy Debiut Historyczny Roku.

.....

► 11 WRZEŚNIA (WTOREK), GODZ. 16.00

Finał VII edycji Konkursu o Nagrodę im. prof. Tomasza Strzembosza. Organizatorem konkursu jest Fundacja im. Tomasza Strzembosza we współpracy z Instytutem Studiów Politycznych PAN i Collegium Civitas. Nagroda jest przyznawana corocznie za najlepszą książkę dotyczącą najnowszej historii, tj. okresu od wybuchu II wojny światowej do 1989 roku. Do konkursu może zostać zgłoszona wyłącznie debiutancka książka bądź druga książka w dorobku autora, która jest dziełem oryginalnej twórczości autora oraz wynikiem jego własnych badań, a ponadto jest napisana przystępnym językiem literackim, zrozumiałym dla przeciętnie wykształconego człowieka.

► 12 WRZEŚNIA (ŚRODA), GODZ. 18.00

Dyskusja z cyklu ***Kościół – naród – państwo, czyli niezwykły wiek XX w dziejach Polski***. O roli Kościoła Katolickiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. rozmawiać będą prof. Włodzimierz Suleja, dr hab. Paweł Skibiński oraz prowadzący – prof. Jan Żaryn.

Kościół – naród – państwo to cykl dyskusji z udziałem zaproszonych historyków i publicystów poświęcony ważnym, choć niekiedy mniej znanym, wydarzeniom i postaciom z najnowszych dziejów Polski. Osią narracji jest historia Kościoła Katolickiego, który odegrał ważną rolę w kształtowaniu i podtrzymywaniu polskiej tożsamości oraz postaw wobec totalitarnych reżimów.

.....

► 17 WRZEŚNIA (PONIEDZIAŁEK), GODZ. 17.30

Zakończenie wystawy ***Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939*** i promocja książek mjr. SG dr. Artura Ochała ***Na litewskiej rubieży. Brygada Korpusu Ochrony Pogranicza „Grodno” (1929-1939)*** oraz ***Tarcza II Rzeczypospolitej. Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939***. Rozmowę z autorem oraz prof. Tomaszem Głowińskim poprowadzi Sebastian Nowakowski z Delegatury IPN w Szczecinie. Finisażowi wystawy towarzyszyć będą prelekcje. O walkach KOP podczas wojny obronnej 1939 r. oraz poszukiwaniach szczątków poległych żołnierzy tej formacji opowiedzą przedstawiciele Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych i Stowarzyszenia Wizna 1939.

.....

► 18 WRZEŚNIA (WTOREK), GODZ. 17.30

Otwarcie wystawy ***Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce – historia i zbiory polskiej instytucji w Nowym Jorku***. W wernisażu udział wezmą: prezes IPN dr Jarosław Szarek oraz dr Iwona Drąg-Korga, prezes Instytutu Józefa Piłsudskiego.

.....

► 19 WRZEŚNIA (ŚRODA), GODZ. 17.30

Jak rodziła się zorganizowana przestępczość? – dyskusja z cyklu ***Historia zza kulis***. Gośćmi Rafała Dudkiewicza będą: historyk dr Karol Nawrocki oraz Dawid Sawicki – scenarzysta i reżyser serialu ***Miasto gniewu***. W latach 90. polską rzeczywistość społeczną paraliżowała działalność grup przestępczych. Polska była podzielona na strefy wpływów. Najczęściej padały nazwy podwarszawskich

miejscowości, z których wywodziły się dwa najgroźniejsze i najgłośniejsze gangi: Pruszków i Wołomin. Historia tych grup sięga głębokiego PRL-u, a wielu znanych gangsterów było wcześniej współpracownikami MO i SB.

.....

SPOTKANIE NR9

► 20 WRZEŚNIA (CZWARTEK), GODZ. 17.00

Poezja w życiu, życie w poezji – spotkanie z Janem Polkowskim, wydawcą, pisarzem i poetą, działaczem opozycji demokratycznej w PRL. Rozmowę poprowadzi Józef Ruszar – dziennikarz, działacz opozycji, współzałożyciel Studenckich Komitetów Solidarności.

.....

SPOTKANIE NR10

► 21 WRZEŚNIA (PIĄTEK), GODZ. 17.30

Dyplomata czy szpieg – spotkanie z cyklu **Tajemnice wywiadu**.

O inwigilacji pracowników służby dyplomatycznej rozmawiać będą dr hab. Patryk Pleskot oraz dr Witold Bagieński.

Prowadzenie: Witold Gadowski. **Tajemnice wywiadu** to już trzecia edycja niezwykle popularnego cyklu przybliżającego sekrety działalności polskiego wywiadu i kontrwywiadu w XX wieku. Współorganizatorem cyklu jest Oddział IPN w Szczecinie.

.....

SPOTKANIE NR11

► 24 WRZEŚNIA (PONIEDZIAŁEK), GODZ. 18.00

Zapora – rówieśnik Niepodległej – uroczystość z okazji 100. rocznicy urodzin mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, cichociemnego, oficera Armii Krajowej i Żołnierza Wyklętego zamordowanego przez komunistów w 1949 r. W programie pokaz filmu dokumentalnego **Zapora** w reżyserii Konrada Starczewskiego i rozmowa o poszukiwaniach szczątków mjr. Dekutowskiego na powązkowskiej „Łączce”. Spotkanie poprowadzi Marcin Wikło.

.....

SPOTKANIE NR12

► 25 WRZEŚNIA (WTOREK), GODZ. 17.30

Pokaz filmu Andrzeja Machnowskiego **My dzieci z łagrów** z udziałem bohaterów filmu, którzy są ostatnimi żyjącymi świadkami tamtych wydarzeń.

My dzieci z łagrów to świadectwo ocalałych z niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. O swoich przeżyciach opowiadają ci, którzy w chwili aresztowania i osadzenia nie mieli 16 lat. Są wśród opowiadających i tacy, którzy urodzili się za drutami lub zostali przywiezieni do obozu w wózkach niemowlęcych.

► 26 WRZEŚNIA (ŚRODA), GODZ. 17.30

Prezentacja książki ***Niepodległość ma jeden kształt***. W spotkaniu udział wezmą: min. Antoni Macierewicz, dr Dominik Smyrgała oraz dr Grzegorz Kuczyński. Prowadzenie: dr hab. Sławomir Cenckiewicz. Publikacja jest zbiorem studiów ofiarowanych Antoniemu Macierewiczowi z okazji 70. urodzin. Znalazły się w niej teksty m.in. mec. Jana Olszewskiego, prof. Wojciecha Fałkowskiego, dr. hab. Sławomira Cenckiewicza i dr. Piotra Naimskiego.

► 27 WRZEŚNIA (CZWARTEK), GODZ. 13.00

Spotkanie Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”. Wykład ***W cieniu Hansa Franka. Wyższy dowódca SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie Friedrich Wilhelm Krüger*** wygłosi dr Marcin Przegiętka z Biura Badań Historycznych IPN. Prowadzenie: dr Przemysław Gasztold.

► 27 WRZEŚNIA (CZWARTEK), GODZ. 17.30

Promocja książki Wojciecha Muszyńskiego ***Białe Legiony 1914–1918. Od Legionu Puławskiego do I Korpusu Polskiego***. Formacje polskie w Rosji, o których opowiada ten album, nie miały łatwego startu. Początkowo zabraniano im używania polskich symboli narodowych, a wielu wyższych dowódców rosyjskich nie uznawało nawet ich polskiego charakteru, nazywając je nie „polskimi”, lecz „poleskimi”. Mimo to żołnierze bili się dzielnie, a ich dowódcy okazali się w zdecydowanej większości nie tylko szczerymi Polakami i patriotami, lecz także dobrymi taktykami, którzy w czasie walk nie zawiedli nawet w najtrudniejszych sytuacjach.

OBSERWUJ NAS **NA TWITTERZE**

 [TWITTER.COM/PRZYSTANEKH](https://twitter.com/przystanekH)

Przystanek Historia
Centrum Edukacyjne IPN
im. Janusza Kurtyki

ul. Marszałkowska 21/25
00-628 Warszawa
tel. 22 576 30 04
www.przystanekhistoria.ipn.gov.pl
www.facebook.com/przystanek.historia
twitter.com/PrzystanekH

zapraszamy
poniedziałek – piątek 9:00 – 20:00
sobota 9:00 – 14:00

biblioteka/czytelnia
poniedziałek – piątek 9:00 – 18:00

księgarnia
poniedziałek – piątek 10:00 – 19:00